

En met dieselfde Christelike ooring aangaande die medemenslike verhoudinge, wat hy teenoor Jode en in so veel briewe in die gemeentes uitgespreek het (Filemon; Galate 3 : 28; Rom. 3 : 29; Kol. 3 : 11; Ef. 2 : 14-22), staan hy hier voor sy trotse Griekse gehoor in Athene. Wat moes sy radikale stellings hulle Griekse ore laat tuit het! Hoe styg hy gans en al uit bo alle opvattinge van sy dag. Dink maar net hoe radikaal dit vir die Athener moes geklink het teenoor die standpunt byvoorbeeld van 'n Aristoteles (Aristol. Pol. 1 : 2 : 6). Want vir laasgenoemde was die onderskeid tussen Griek en barbaar radikaal en wesentlik. Van nature was die een bedoel om die slaaf van die ander te wees.

Paulus se boodskap aan die Grieke

En wat was Paulus se Christelike boodskap oor menslike verhoudinge aan hierdie selfverheffende heidense Grieke? Hy het hulle op drie punte tereg-gewys en onderrig :

(a) Paulus lê genadeloos die ewangeliese byl aan die wortel van die trotse nasionale hoogmoed van die Griek teenoor nie-Grieke. Vir die Griek was almal buite sy eie kring barbare. Hulle alleen het gedeel in die adel van gunsteling van die hemel. Nee, sê Paulus,

„God het uit een bloed al die nasies van die mensdom gemaak om oor die hele aarde te woon”. In die New English Bible lui hierdie vertaling soos volg: „He created every race of man of one stock, to inhabit the whole earth's surface. He fixed the epochs of their history and the limits of their territory.” Met hierdie stelling deur die Heilige Gees geïnspireer styg die apostel uit bo alle menslike verskille van kultuur, klimaat, en nasionaliteit, en verkondig aan hulle die biologiese eenheid van die ganse menslike geslag.

(b) Naas die biologiese eenheid sien hy ook Gods ordereëling vir die mensekinders. Binne hierdie eenheid gec die Skepper en Onderhouer van alle mense ook die ryke verskeidenheid en skep vir nasies die geleentheid om selfstandig hulle hydrae te lever in die groot drama van die menslike ontwikkeling. Soos E. H. Plumptre dit treffend stel: „The special gifts of character of each race — Hebrew thought of God; Greek sense of beauty; Roman sense of law; Teutonic truthfulness; Keltic impulsiveness; Negro docility — have all their work to do.”

Paulus sien dus verskeidenheid binne eenheid. In tye en grense sien hy Gods ordereëling vir die ontwikkeling en bydrae van alle nasies, maar laat ons nie vergeet nie: in hierdie grense sien hy geen verkleining en verag-

ting nie. Intendeel is sy stelling juis die teregwyysing aan die selfverheffing van die Grieke teenoor die minderbevoorregtes, deur hulle barbare genoem. Want Paulus sien ondanks die groot verskille in ontwikkeling, vermoëns en geleenthede beide die biologiese en die psigiese eenheid van die menslike geslag. Wat sou die geskiedenis van die mensdom 'n ander loop geneem het, as hierdie Christelike liberalisme deur die eene beter begryp en beleef was.

Want dit is al moontlik om dit akademies toe te stem, en tog die dinamiese krag daarvan te mis. Tereg skrywe Kyle Haselden: „Only as the elemental and universal human kinship is translated into a vital emotional experience of that kinship, does it become meaningful in the easing of racial tension. The recognition of physical kinship is academic and meaningless unless it be elevated into the realm of some kind of spiritual affinity.”

(c) Nog 'n derde les het Paulus vir die Grieke oor medemenslike verhoudinge. Vir hom is die ganse mensdom in 'n eenheid en verskeidenheid tot een gemeenskaplike sinvolle lewensdoel geroep (28). God het hulle die tye en grense gegee „sodat hulle die Here kan soek”. In Gods plan en genade is daar geen voorkeur of gunsteling nie. Hy wil dat alle nasies Hom sal ken, dien en verheerlik. Want hoe hulle ook in ontwikkeling mag

verskil, almal is kragtens hulle skepping op Hom aangêlê.

En dit is op hierdie hoogste vlak — hoër dan die biologiese en psigiese vlak — dat die Christen sy medemens in die geloof terugvind. In Christus vind gelowiges die verstoorte menslike verhoudinge herstel in een groot hegte broederskap. Die algemene „geslag van God” word die besondere „volk van God” (Hand. 17 : 29; 1 Petr. 2 : 9-10). Daarom het Paulus ook nooit moeg geword om die nuwe broederskap te verkondig nie. Dit sny deur alle grense en verskille heen. Hier het ons die kerk van Christus — die herstellende broederskap met die Hoogste.

Soos vir die Grieke in Athene mag die Pauliniese woord ook vir ons soms onrealisties en onmoontlik lyk. Die feit bly egter: om aan rasserealliteite wil meewerk en dit verwerk, het hier die enigste weg tot sukses.

Alles, minder dan dit, is nie alleen onskriftuurlik nie, maar ook geestelik onvolwasse. Enige poging anders dan die Atheense voorskrif is verdringing en nie verwerking van rasseverhoudinge nie. Maar soos ons saam met Paulus geestelike volwassenheid behoef, om hierdie probleem inderdaad te hanteer en te verwerk, het ons ook sielkundige volwassenheid nodig. Daaroor meer die volgende keer.

(Word vervolg)

Rev. Robert J. D. Robertson

Multi-Racial Congregation's First annual meeting

(Editor's Note: Some time ago, Pro Veritate published a report on the experimental multi-racial Presbyterian congregation in North End, written by the minister of that congregation. Presbyterian congregations are, by church law, required to hold a meeting of the congregation annually, to receive and review reports on the work and witness of the past year. What follows is the report of the minister, presented to the North End congregation at its meeting on March 6th.)

Paul told his friends at Corinth that he would stay in the city of Ephesus and work there because “a wide door for effective work has been opened to me, and there is much opposition.” It is with similar thoughts that I present this report. It is also with thankfulness to God that He has taken us a little way in through that wide door and that the opposition, though it has been confused and sometimes shaken us, has not completely overcome us.

Further on, under the Session and Board reports, we give figures of how the Church has got on in the past year. Here I want to speak of the spiritual and human situation that has developed.

God in His wonderful providence opened the door for us in North End in leading us to the ideal centre for church and manse. The first step has been to get people together for worship and fellowship and this has been achieved. Here again we see the hand of God in that representatives of all our different races have come, and have come regularly, to services and to other meetings. Our fear was that one group or race might feel in the minority and withdraw, but though we have often been small in number God has kept us large in outlook and open to all with a welcome. To “oppose” this there has been the fear that people have of stepping over boundaries that have been

carefully kept for years. “Is this another White Man's trick?” “Will my servant still obey and respect me if we worship together?” “Will the authorities take our names?” God has led the nucleus of folk beyond these worries and we have found the door to united worship wide open.

A DEEPER OPPOSITION

But we find a much deeper “opposition” as we go further. It lies partly in our different cultures, and partly in the so-called “traditional South African way of life”.

After a year of association, the African and the Coloured still feels reserved in the presence of Europeans, unable to express himself freely. This has something to do with language but more with the mastery that the European has held for so many generations in South Africa. The Europeans in their turn want to see quick and definite results. “We have come half way. Why is the African slow to meet us?” Trust and patience are things which take time to grow, if we have not been in the habit of exercising them, but they are Christian graces and it is we who follow Christ who must persevere in them.

Then there is the problem of what has happened to Christianity amongst us. The effect of the Church's work on the African people has not been simple, as if there were a clear and easy distinction between Christian and non-Christian. Thoughtful and deeply spiritual Africans have told me that their “Red” brother is often a more moral and less hypocritical person than their fellow “Christian”. There is a deep confusion in the African Christian's life which I am sure comes from his rejection and subjection by the European Christian. But the effect of our racial situation on the European's Christianity is equally important.

Already hardened by their commercial and “scientific”

attitudes. European Christianity has been persuaded to limit its love to “love of one's own” — and that is the ruin of love, for real Christian love has no limits. As I see it, some genuine inter-racial fellowship, worship, heart-searching discussion and sharing of joys and troubles is essential to find a way out of these ills. But it will not be done in a day. It will take years of patience, many disappointments, repeated efforts at reconciliation before we can dig out the root of this “opposition”.

LIBERALISME - BEGRIP EN WANBEGRIP

GEAGTE REDAKSIE,

Onder hierdie hoof het dr. André Hugo in u Desember-uitgaaft 'n artikel geskryf, waarop ek graag wil antwoord.

Allereers maak hy melding van die groot voordele, wat ons in Suid-Afrika aan die liberale party in Engeland te danke het, waarin hy noem die naam van W. E. Gladstone, wat in 1881 die onafhanklikheid van Transvaal erken het, die verlening van selfbestuur aan die Unie in 1906 en in ons land die name van Schreiner, Hofmeyr en Merriman. Voorts beweert hy, dat persoonlike vryheid, die waardigheid van die individu, die regte van die onderdaan, uitsluitend aan die liberalisme te danke is, en deur die nasionaliste geringakut en gekleiner word, maar hy wil daarmee nie erken nie, dat persoonlike vryheid van gewete uitsluitend te danke is aan die Calvinisme, wat deur ons voorvaders, toe hulle in die land ingetrek het en ook deur die Hugenote erken en in praktyk gebring is, en as grondslag dien vir ons S.A. Republiek.

Die leuse „Liberaal” is pragtig, en word afgelei van Libertas, wat vryheid beteken. Maar ook die leiers van die revolusie in Frankryk aan die end van die 18e eeu het die skone leuse gehad van „Vryheid, gelykheid en Broederskap”, maar in die praktyk het dit uitge-loop op broedermoord en anargie. En wat die liberale party in Engeland betref, die party van Gladstone en Campbell Bannerman, daar moet ons ge-

I ask our members and friends to have this patience. But in the meantime I can offer as encouragement the experiences I have personally had in the past year. The door has stood wide open for me. I have moved in every quarter of this city and been accepted in homes of high and lowly. For weeks on end I have forgotten that apartheid ever existed. I have been able to see my fellows as men and women with God's wonderful variety, yet all in need of each other, all with basically the same human nature and there-

fore all able in the end to sympathise and understand. All are sinners too and none can throw the first stone. We have laughed and sighed together, contradicted one another and confided in one another, and we have talked of Christ.

For this experience alone, my wife and I would gladly have borne three times the labour we had in getting North End going. If we can help others to enter this same wide door we will have achieved our object.

SIENSWYSE VAN LESERS.

eeu sy eie selfstandigheid, selfgenoegsaamheid en soewereiniteit tot lewensbeginsel verklaar het dus op kerklike terein verwerping van die gesag, hetsy skrifgesag, belydenisbinding of kerklike tug.”

Die Skoolblad skryf dat „Nadat die magtige invloed van die Kerkhervorming onder Luther en Calvin in die Christelike kerke nie langer in Protestantse lande deurgewerk het nie, het die gees van die Franse rewolusie die liberalisme uitgebroei, waarin afwykende Christelike en anti-christelike bewegings op die gebied: van die godsdiens, filosofie, staatkunde, letterkunde en kuns skuiling gesoek het. Dit staan in die uitwissing van alle grense in die diens van 'n gelykmakingsproses. Dis gevolglik te verstaan, waarom mense wat met 'n liberale gees behep is so teen 'n Christelike en Nasionale beleid in onderwys optrek. Alle dogma en tradisie, ook in die onderwys is vir die liberalis taboe. In die verwordingsproses is dit 'n toevlugsoord vir alle afwykende rigtings met rewolusionêre oogmerke, dus ook van die Kommunisme.

Dit is eienaardig dat mense met 'n liberalistiese lewensbeskouing so uitvaar teen alle dogma en tog self so dogmaties is deur aan te kleef aan 'n dogma wat alle ander dogma uit die pad wil ruim. Liberalisme is immers hulle dogma wat hul hele lewensuitkyk oorheers!”

W. Hovy.

tuig van „snelle aftoep van die waters”, want vandag is die Manchester Guardian, die mondstuk van die party, vervul met negrofilistiese denkbeelde, waarin die natuurlike verheerlik word en, netsoos 'n eeu gelede dr. Philip, allerlei lasterpraatjies teen Afrikaners en ons regering gretig opgeneem word. Die gesonde begrip van apartheid, die enigste beleid, wat die belange van blankes en natuurlike op 'n regverdige wys handhaaf, word verwerp.

Die liberale party in Nederland was 'n voorstander van die s.g. „Aufklärung” in Duitsland, van 'n christendom bo geloofsverdeeldheid, waarin die vernaamste leerstukke van ons gereformeerde geloofsbelydenis, soos die vleeswording en soendood van Christus vir arme sondaars verwerp is, en dié christene, wat nougeset volgens die Woord van God wou leef, onder die leus van verdraagsaamheid vervolg is, terwyl die Bybel in die openbare skole geweerd is.

Vryheid is 'n skone leus, mits aan gebondenheid aan die Woord van God, anders word dit ongebondeheid, soos in baie Afrikaanse state.

Humaniteit is 'n goeie eienenskap, wanneer dit beteken liefde tot die naaste, maar humanisme in politieke sin beteken gelykstelling van al mense sonder rekening te hou met die rasseverskille.

Prof. Hanekom omskryf die Liberalisme as 'n veel omvattende benaming waaronder die moderne mens van die 19e